

**UPUTA
KOJU TREBA OBRŽAVATI
KOD DODJELE I OPOZIVA KANONSKOG MANDATA
U ZAGREBAČKOJ NADBISKUPIJI**

Na temelju kan. 34 Zakonika kanonskog prava, u duhu međunarodnih *Ugovora* između Svete Stolice i Republike Hrvatske, provedbenih *Ugovora* između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije, *Izjava i odluka* Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije i drugih kanonskih i državnih propisa, ovime donosim

**Uputu
koju treba obdržavati
kod dodjele i opoziva kanonskog mandata
u zagrebačkoj nadbiskupiji**

I. OPĆE ODREDBE

Predmet normiranja

Članak 1.

Ovom se *Uputom koju treba obdržavati kod dodjele i opoziva kanonskog mandata u Zagrebačkoj nadbiskupiji* (dalje: Uputa) razlažu i određuju pretpostavke nužne za stjecanje kanonskog mandata, smjernice za postupanje kod dodjele kanonskog mandata, moduli za procjenu prikladnosti kandidata, kriteriji za označavanje i predlaganje prikladnih vjernika, smjernice za postupanje kod opoziva mandata te druga važna pitanja povezana s kanonskim mandatom.

Suglasnost sa zakonom

Članak 2.

U slučaju sukoba ili neusklađenosti s kanonskim zakonom, vrijede odredbe kanonskog zakona (usp. kann. 33, § 1 i 34, § 2).

Primjena

Članak 3.

(1) Ova Uputa vrijedi za osobe koje su dužne obdržavati opće i krajevne kanonske zakone u *Uredu za vjeronauk u školi, Uredu za župnu katehezu, drugim pastoralnim uredima te ustanovama Zagrebačke nadbiskupije*, ako u vlastitim statutima ili pravilnicima nemaju utvrđeno postupanje pri dodjeli i opozivu kanonskog mandata.

(2) Ova Uputa neka se osobito primjenjuje kod *slobodnog podjeljivanja* crkvene službe (usp. kann. 157; 381, § 1) ili zadaće te dodjele ili opoziva kanonskog mandata:

1. vjeroučiteljima u javnim osnovnim i srednjim školama te odgojiteljima u vjeri u javnim predškolskim ustanovama (usp. kann. 804; 805);
2. vjeroučiteljima u katoličkim školama i vrtićima te privatnim školama i vrtićima (usp. kann. 804; 805);
3. vjernicima laicima katehetama u župnom, dekanatskom i nadbiskupijskom pastoralu (usp. kan. 776);
4. vjernicima laicima za propovijedanje u crkvama ili kapelama (usp. kan. 766), obavljanje službe riječi, predvođenje bogoslužnih molitava (usp. kan. 230, § 3);
5. vjernicima (klericima i laicima) koji vrše službu duhovnog savjetnika ili voditelja molitvene zajednice ili karizmatске zajednice ili crkvenog pokreta;
6. vjernicima (klericima i laicima) koji pomažu ili vode duhovne vježbe ili svete misije (usp. kan. 770);
7. vjernicima (klericima i laicima) koji pomažu ili vrše službu duhovnog praćenja hodočasnika, korisnika u ustanovama za karitativno i socijalno djelovanje, korisnika u ustanovama društvenog značaja (zatvorima, bolnicama, lječilištima, sirotištima i sl.);

8. vjernicima (klericima i laicima) koji vrše službu ocjenitelja (usp. kan. 830, § 1);
9. vjernicima (klericima i laicima) koji vrše službu duhovnog savjetnika u privatnim vjerničkim društvima (usp. kan. 324, § 2) ili udrugama;
10. vjernicima laicima koji vrše službu izvanrednog služitelja svete pričesti (usp. kann. 910, § 2; 230, § 3) ili neku drugu liturgijsku službu ili zadaću kad god to odredi Nadbiskup;
11. đakonima ili drugim osobama koje nemaju svećenički biljeg ili zajednici osoba kojima se, prema odredbi kan. 517, § 2, povjerava sudjelovanje u pastoralnom djelovanju župe;
12. vjernicima laicima kojima se povjerava služba župnoga administrativnog tajnika ili zadaća vođenja župne administracije;
13. vjernicima (klericima ili laicima) *upraviteljima* crkvenih dobara javne pravne osobe koja prema pravu ili prema ispravama utemeljitelja ili prema vlastitom statutu nema svoga upravitelja (usp. kan. 1279, § 2);
14. vjernicima (klericima i laicima) koji pomažu ili vrše određeno pastoralno djelovanje u Nadbiskupiji kad god to odredi Nadbiskup.

(3) Iako Nadbiskup u Zagrebačkoj nadbiskupiji *slobodnim podjeljivanjem* popunjava crkvene službe ili zadaće iz st. 2 ovog članka (usp. kann. 157; 381, § 1), ovom Uputom neka se ravnaju članovi povjerenstva i druge osobe koje Nadbiskup pita za mišljenje o prikladnosti kandidata za vršenje određene crkvene službe ili zadaće i za dodjelu ili opoziv kanonskog mandata.

II. UVJETI ZA DODJELU

Zakonski uvjeti

Članak 4.

Sudjelovati u *službi naučavanja* (npr. propovijedanje Božje riječi, katehetsko poučavanje, katolički odgoj i dr.) i *službi posvećivanja* te surađivati u *pastoralnom vođenju*, za što je obvezno ishoditi ispravu kanonskog mandata, na području Zagrebačke nadbiskupije može vjernik koji ispunjava:

1. nužne *kanonske uvjete*, ako je riječ o crkvenim službama ili zadaćama,
2. nužne *uvjete zakonodavstva Republike Hrvatske*, ako je riječ o crkvenim službama koje se vrše i na temelju međunarodnih Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske.

Kanonski uvjeti

Članak 5.

(1) Kanonski uvjeti za izdavanje isprave kanonskog mandata su:

1. potpuno zajedništvo s Katoličkom Crkvom (usp. kan. 205) i pravi nauk (usp. kann. 749-754);
2. svjedočanstvo kršćanskog života;
3. traženi akademski naslov (*stručna sprema*);
4. dostatna teološko-katehetska, psihološko-pedagoška i didaktičko-metodička sprema za odgojno-obrazovni rad ili propovijedanje ili katehetsko poučavanje ili dušobrižništvo i sl.

(2) Ako je ishođenje kanonskog mandata povezano sa zasnivanjem ugovora o radu (ili ugovora o djelu), vjernik mora, osim uvjeta iz st. 1 ovog članka, zadovoljavati odgovarajuće odredbe zakonodavstva Republike Hrvatske.

(3) Osim općih kanonskih uvjeta iz ovog članka Upute, nadležni ured može odrediti i druge posebne uvjete (npr. posebna zdravstvena sposobnost, položen vozački ispit, poznavanje stranog jezika i dr.).

Uvjeti zakonodavstva Republike Hrvatske

Članak 6.

Ako je riječ o crkvenoj službi koja se vrši na temelju međunarodnih Ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske, osim uvjeta iz čl. 5, st. 1 ove Upute, za izdavanje isprave kanonskog mandata vjernik mora ispunjavati:

1. opće i posebne uvjete koji proizlaze iz propisa kojima se uređuje područje odgoja i obrazovanja i drugih mjerodavnih propisa Republike Hrvatske,
2. uvjete za zapošljavanje.

III. POSTUPANJE KOD DODJELE

Molba i prilozi

Članak 7.

- (1) Vjernik koji namjerava steći ispravu o kanonskom mandatu neka nadležnom uredu dostavi:
1. molbu;
 2. životopis;
 3. izjavu o motiviranosti za vršenje crkvene službe ili zadaće;
 4. krsni list;
 5. presliku važeće osobne iskaznice ili domovnicu (original ili elektronički zapis iz e-Matice ili ovjerenu presliku);
 6. preporuku/mišljenje vlastitog župnika (prema Prilogu IV. u Dodatku Upute);
 7. pisano dopuštenje mjesnog ordinarija (za dijecezanske klerike) ili mjerodavnog poglavara/poglavarice (za osobe posvećenog života);
 8. ovjerenu presliku diplome o postignutome akademskom naslovu i eventualni dodatak diplomi (*supplement*);
 9. ovjerenu presliku potvrde o položenome državnom stručnom ispitu (ako je ispit položen);
 10. dokaz/potvrdu o stečenim pedagoškim (nastavničkim) kompetencijama (ako su kompetencije stečene);
 11. dokaz/potvrdu o cjeloživotnom obrazovanju i usavršavanju (ako su programi pohađani i završeni);
 12. dokaz o dosadašnjem radu u državnim i/ili crkvenim ustanovama (ako se rad ostvario);
 13. potvrdu o nekažnjavanju/uvjerenje da se ne vodi kazneni postupak (ne stariju od šest (6) mjeseci);
 14. presliku *celebreta* (ako je riječ o svećeniku);
 15. potvrdu o pohađanju programa *Pastorala studenata laika koji se pripremaju za crkvene službe na području Zagrebačke nadbiskupije* (ako je program pohađan);
 16. preporuku nadležnog ureda druge (nad)biskupije (ako je kandidat prethodno dobio privremeni ili trajni kanonski mandat u drugoj (nad)biskupiji);
 17. osobnu fotografiju (30x35 mm), ne stariju od godine dana;
 18. i druge isprave (crkvene i civilne), ako *posebno služenje Crkve* prema uputi nadležnog ureda to zahtijeva.

(2) Navedeni dokumenti mogu se dostaviti tijekom cijele godine poštom, elektroničkim putem ili osobno u nadležni ured, a najmanje deset (10) dana prije zakazanoga prvog informativnog razgovora s kandidatom.

(3) U nadležnom uredu, predstojnik/voditelj neka uspostavi *Osobni očevidnik* i neka ga vodi u elektroničkom obliku. Predstojnik/voditelj ureda neka odredi sadržaj *Osobnog očevidnika*. Uz *Osobni očevidnik* u uredu neka se vodi i zbirka isprava, odnosno *Osobni dosje*, na temelju kojeg se obavlja upis podataka u *Osobni očevidnik*.

(4) *Osobni očevidnik* i *Osobni dosje* neka se vode i čuvaju u skladu s *upravnim pravom Crkve*.

(5) Pristup *Osobnom očevidniku* i *Osobnom dosjeu* u svrhu *slobodnog podjeljivanja* crkvene službe ili zadaće i dodjele ili opoziva kanonskog mandata mogu imati: predstojnik/voditelj nadležnog ureda, članovi povjerenstva koji daju mišljenje o prikladnosti kandidata, kancelar Nadbiskupskog duhovnog stola, generalni vikari, biskupski vikari i Nadbiskup.

Red rješavanja

Članak 8.

- (1) Nadležni ured neka na razgovor pozove kandidate prema redu prijave.
- (2) *Ured za vjeronauk u školi* neka vodi dva odvojena popisa kandidata:
1. popis kandidata za dodjelu privremenoga kanonskog mandata;
 2. popis kandidata za dodjelu trajnoga kanonskog mandata.
- (3) Prvi informativni razgovor s kandidatom neka obavi predstojnik/voditelj ureda ili osoba koju on delegira i neka se kandidatu svrati pozornost, ako je to potrebno, na eventualne nadopune molbe i priloga.

Zadaće povjerenstva

Članak 9.

- (1) Drugi razgovor s kandidatom, u svrhu provjere prikladnosti kandidata, neka se obavi pred *Povjerenstvom za dodjelu i opoziv kanonskog mandata* (dalje: Povjerenstvo).
- (2) Povjerenstvo imenuje Nadbiskup na mandat od pet (5) godina. Ista osoba može biti imenovana članom Povjerenstva više puta uzastopno.
- (3) Broj članova, predsjednika i tajnika Povjerenstva određuje Nadbiskup.
- (4) Povjerenstvo saziva predsjednik prema potrebi, a radi:
 1. provjere i utvrđivanja prikladnosti kandidata za vršenje crkvene službe ili zadaće te dodjelu kanonskog mandata;
 2. provjere i utvrđivanja nepravilnosti kod vjernika za slučaj opoziva kanonskog mandata;
 3. rasprave o važnim pitanjima za život, poslanje i djelovanje vjernika koji žele vršiti crkvenu službu ili zadaću *u ime Crkve*;
 4. predlaganja kandidata, savjetovanja Nadbiskupa prije dodjele ili prije opoziva kanonskog mandata;
 5. savjetovanja predstojnika/voditelja ureda o radnopravnim, pravno-pedagoškim i drugim važnim pitanjima;
 6. rasprave i predlaganja rješenja za pitanja koja im podastre Nadbiskup ili Nadbiskupijsko pastoralno vijeće preko Nadbiskupa.

Procjena prikladnosti

Članak 10.

- (1) Provjera i utvrđivanje prikladnosti kandidata neka se učini na sjednici Povjerenstva.
- (2) O sazivu sjednice predsjednik Povjerenstva obavještava članove u pravilu osam dana prije dana njezina održavanja na način saziva kako to odredi predsjednik Povjerenstva.
- (3) Poziv na sjednicu treba sadržavati prijedlog dnevnog reda, a uz poziv treba priložiti materijale o kojima bi, prema predloženom dnevnom redu, na sjednici trebalo raspravljati.
- (4) Svaki član Povjerenstva ima pravo, na početku sjednice, predložiti izmjenu ili dopunu predloženoga dnevnog reda.
- (5) Povjerenstvo može odlučivati ako je na sjednici nazočno više od polovine ukupnog broja njegovih članova. Povjerenstvo donosi odluke i zaključke natpolovičnom većinom prisutnih, osim kad se radi o kandidatima za dodjelu ili opoziv kanonskog mandata u kojem slučaju se traži natpolovična većina svih članova Povjerenstva. U slučaju jednakog broja glasova odlučuje glas predsjednika Povjerenstva. Glasovanje o osobama je uvijek tajno, a o svemu drugome neka se glasuje javno.
- (6) O sjednici Povjerenstva vodi se zapisnik.
- (7) Zapisnik mora sadržavati: imena nazočnih i odsutnih članova, dnevni red, prijedloge i odluke, broj glasova za određenu odluku ili protiv nje, broj suzdržanih glasova i eventualno izdvojena mišljenja.
- (8) Zapisnik o sjednici vodi tajnik Povjerenstva. Zapisnik potpisuju predsjednik i tajnik Povjerenstva.
- (9) Članovi Povjerenstva mogu pregledati zapisnik i iznijeti na nj svoje primjedbe. O primjedbama na zapisnik odlučuje Povjerenstvo.
- (10) Ako Povjerenstvo smatra potrebnim može kandidata, u svrhu provjere prikladnosti, više puta pozvati na razgovor. Isto tako, ako Povjerenstvo smatra potrebnim može sposobnosti kandidata provjeriti putem pisanog i/ili usmenog ispita. Teme ispita neka zajedno odrede predsjednik Povjerenstva i predstojnik/voditelj nadležnog ureda, a ispit neka ocijeni Povjerenstvo.
- (11) Svaki član Povjerenstva, prigodom davanja vlastitog mišljenja o prikladnosti pojedinog kandidata, neka postupa u skladu s vlastitom savješću, zakonito, pravedno, odgovorno, neovisno, nepristrano, stručno, jednako prema svakom kandidatu. Svaki član Povjerenstva neka moralnu sigurnost o prikladnosti kandidata stječe na temelju spisa i dokaza što ih zaprimi od nadležnog ureda i predsjednika Povjerenstva.

(12) Svi članovi Povjerenstva dužni su čuvati dobar glas i intimitet kandidata o kojima donose mišljenje (usp. kan. 220).

(13) Rad članova Povjerenstva je besplatan, osim ako Nadbiskup u pojedinom slučaju zbog opsežnosti posla odredi drugačije.

Predlaganje prikladnih kandidata

Članak 11.

(1) Predsjednik Povjerenstva predložit će Nadbiskupu za dodjelu kanonskog mandata samo one kandidate koji su, natpolovičnom većinom svih članova Povjerenstva, dobili pozitivno mišljenje na sjednici Povjerenstva.

(2) Nitko neka ne bude predložen Nadbiskupu protiv svoje volje, stoga zbog dužnog poštovanja prema osobi, prije samog predlaganja kandidata, predsjednik Povjerenstva neka pita kandidata traži li još uvijek podjeljivanje crkvene službe ili zadaće i podjeljivanje kanonskog mandata.

(3) Nitko ne može predložiti samog sebe. Povjerenstvo može predložiti nekoga od svojih članova.

(4) U slučaju da je predložena osoba nesposobna za dodjelu kanonskog mandata prema sudu Nadbiskupa (usp. kann. 157; 381, § 1), Povjerenstvu je dopušteno predložiti novog kandidata u roku od mjesec dana.

(5) Ako se predložena osoba odrekne ili umre prije nego se obavi imenovanje i podjeljivanje kanonskog mandata, Povjerenstvo može u roku od mjesec dana Nadbiskupu predložiti novog kandidata.

(6) Kandidati koji prema pisanom mišljenju Povjerenstva ne zadovoljavaju kanonske i/ili državne uvjete za dodjelu kanonskog mandata mogu nadležnom uredu dostaviti novu molbu i dokaze. Nova molba i dokazi neka se razmatraju prema novom redu prijave kandidata. Ako ni nova molba i dokazi nisu prihvaćeni zbog opravdane sumnje u mogućnost kvalitetnog ispunjavanja službe ili zadaće, Povjerenstvo je dužno kandidatu dostaviti pisano obrazloženje u roku od mjesec dana. Nakon što je kandidat obaviješten o nemogućnosti dobivanja kanonskog mandata u traženom području, može se pisanim putem očitovati Nadbiskupu u roku od petnaest (15) dana. Sama dostava molbe i priloga nikome ne daje pravo na stjecanje isprave kanonskog mandata ili na povjeravanje crkvene službe ili zadaće koje Nadbiskup popunjava *slobodnim podjeljivanjem* (usp. kann. 157; 381, § 1).

(7) Ako unatoč ispunjenim pretpostavkama postoji *opravdana sumnja* o mogućnosti ispunjavanja svih budućih obveza povezanih s određenom crkvenom službom ili zadaćom, Povjerenstvo je dužno kandidata o tome obavijestiti pisanim putem, pazeći pritom na dostojanstvo osobe te zaštitu njegovih životnih prilika.

(8) Prikladni, sposobni kandidati neka se Nadbiskupu predlože prema utvrđenim kvalitetama.

(9) Ako više kandidata ispunjava uvjete za jedno radno mjesto, odnosno za dodjelu isprave o trajnom kanonskom mandatu za *službu vjeroučitelja* u osnovnim i srednjim školama ili *odgojitelja u vjeri* u predškolskim ustanovama, Povjerenstvo neka prednost dađe onome kandidatu koji:

1. je ostvario bolji uspjeh u predmetima koji se odnose na didaktiku i metodiku;
2. posjeduje više radnog iskustva u odgojno-obrazovnom radu ili znanja i vještine stečene tijekom razdoblja *mobilitnosti u Hrvatskoj i u inozemstvu*;
3. više je angažiran, pojedinačno ili zbornu, u različitim oblicima katoličkog apostolata;
4. preko ženidbe i obitelji radi na izgradnji Božjeg naroda te vrši dužnost kršćanskog odgoja svoje djece;
5. treba primanjima dolično udovoljavati svojim potrebama i potrebama obitelji;
6. ima kanonsko nadbiskupijsko prebivalište te očituje mogućnost mobilnosti unutar Nadbiskupije;
7. pohađao je program *Pastoralna studenata laika koji se pripremaju za crkvene službe na području Zagrebačke nadbiskupije*;
8. očituje spremnost i motiviranost volontirati, s nekoliko sati, u izvođenju župne kateheze;
9. autor je ili suautor knjige, znanstvenih ili stručnih radova, ili je uredio knjigu, ili sudjelovao u programima popularizacije vjeronauka, ili je dobio nagradu ili priznanje što ga dodjeljuje crkveno ili državno tijelo;

10. može ostvariti pravo prednosti pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima u tijelima i pravnim osobama određenima zakonodavstvom Republike Hrvatske.

(11) Ako više kandidata ispunjava uvjete za jednu određenu crkvenu službu (ili zadaću) i za dodjelu isprave o kanonskom mandatu za *službu ili zadaću samo na crkvenom području*, Povjerenstvo neka prednost dade onome kandidatu koji:

1. je ostvario bolji uspjeh u predmetima pastoralna, katehetike, kanonskog prava i liturgike;
2. posjeduje više iskustva u pastoralnom djelovanju u Crkvi u Hrvatskoj i inozemstvu;
3. više je angažiran, pojedinačno ili zbornu, u različitim oblicima katoličkog apostolata;
4. preko ženidbe i obitelji radi na izgradnji Božjeg naroda te vrši dužnost kršćanskog odgoja svoje djece;
5. treba primanjima dolično udovoljavati svojim potrebama i potrebama obitelji;
6. ima kanonsko nadbiskupijsko prebivalište, ako je riječ o službi na razini Nadbiskupije, ili ima kanonsko župno prebivalište, ako je riječ o službi na razini dekanata ili župe;
7. očituje mogućnost mobilnosti unutar dekanata ili Nadbiskupije;
8. pohađao je program *Pastoralna studenata laika koji se pripremaju za crkvene službe na području Zagrebačke nadbiskupije*;
9. autor je ili suautor knjige, znanstvenih ili stručnih radova, ili je uredio knjigu, ili sudjelovao u programima popularizacije pastoralna u župi, dekanatu ili Nadbiskupiji, ili je dobio nagradu ili priznanje što ga dodjeljuje crkveno ili državno tijelo;
10. bio je posvećen volontiranju u crkvenoj ili društvenoj stvarnosti.

(12) U slučaju primjene st. 10 i st. 11 ovog članka, neka Povjerenstvo dade prednost onom kandidatu koji ispunjava više kriterija za priznavanje prednosti.

Izdavanje isprave

Članak 12.

- (1) Nadbiskup je osobno ili preko delegata (generalnog ili biskupskog vikara) mjerodavan za izdavanje isprave kanonskog mandata.
- (2) Isprava o kanonskom mandatu može se dati na određeno ili neodređeno vrijeme, a ima učinak dok ju Nadbiskup ne opozove ili do isteka vremena.
- (3) Na ispravu o kanonskom mandatu primjenjuju se odredbe o pojedinačnim odlukama (usp. kann. 48-58).
- (4) Isprava o kanonskom mandatu ima snagu samo za stvari o kojima odlučuje i za osobe kojima je dana.
- (5) Prije podjeljivanja isprave kanonskog mandata nadležni ured dužan je upoznati vjernika sa svim sadržajnim i pravnim činjenicama isprave kanonskog mandata. U tu se svrhu vjernik obvezuje pisanim putem i vlastoručno potpisati *izjavu* o prihvaćanju svih prava, izvršenju svih navedenih obveza te o suglasnosti s pravnim posljedicama koje mogu nastati opozivom kanonskog mandata.
- (6) Neka se, ako je to moguće, odredba o prihvaćanju ove Upute od strane zaposlenika unese u svaki pojedinačni ugovor o radu koji se sklapa s javnom predškolskom ustanovom ili osnovnom i srednjom školom ili s javnom kanonskom pravnom osobom.
- (7) Podjeljivanje isprave kanonskog mandata neka bude javno, uz sudjelovanje Božjeg naroda, unutar prigodnoga molitveno-liturgijskog slavlja. Podjeljivanje isprave kanonskog mandata neka bude obznanjeno u župi prebivališta ili boravišta vjernika i u župi pastoralnog rada.
- (8) Podjeljivanje kanonskog mandata neka se upiše u župnu knjigu o Stanju duša (*Status animarum*) ili kartoteku.
- (9) Samo podjeljivanje crkvene službe ili zadaće laicima, kao i podjeljivanje isprave kanonskog mandata za *samo crkveno područje*, ne daje nikome pravo na crkveno uzdržavanje ili naknadu, osim ako se radi o laicima koji se trajno ili privremeno odrede za *posebno služenje Crkve* (usp. kan. 231, §§ 1-2).

Značenje isprave na državnom području

Članak 13.

- (1) Katolički vjeronauk u javnim osnovnim i srednjim školama predaju kvalificirani vjeroučitelji koji su po sudu crkvene vlasti prikladni za tu službu i koji zadovoljavaju odgovarajuće odredbe zakonodavstva Republike Hrvatske, pridržavajući se svih dužnosti i prava koja iz spomenutog proizlaze. Isto se odnosi i na odgojitelje u vjeri u javnim predškolskim ustanovama.
- (2) Vjeroučitelji u javnim osnovnim i srednjim školama te odgojitelji u vjeri u javnim predškolskim ustanovama moraju imati ispravu o kanonskom mandatu koju je izdao Nadbiskup i moraju ispunjavati potrebne uvjete u skladu s mjerodavnim propisima Republike Hrvatske.
- (3) Kad nadležne školske i crkvene vlasti utvrde potrebu, Nadbiskup, uz pomoć Povjerenstva, određuje prikladnu osobu za izvođenje vjeronauka odnosno vjerskog odgoja.
- (4) Izdavanje isprave kanonskog mandata prikladnoj osobi za izvođenje vjeronauka odnosno vjerskog odgoja ujedno je čin imenovanja vjernika u crkvenu službu koja će se vršiti i na građanskom području.
- (5) Osnivač katoličke škole i vrtića na području Zagrebačke nadbiskupije, prilikom primanja kandidata na radno mjesto vjeroučitelja i odgojitelja u vjeri, osim poštivanja važećih propisa Republike Hrvatske, dužan je brinuti o primjeni pravila o kanonskom mandatu što ga podjeljuje Nadbiskup.
- (6) Kad vjeroučitelj i odgojitelj u vjeri potpisuje ugovor o radu, neka ga predstojnik/voditelj nadležnog ureda još jednom usmeno upozna sa značenjem kanonskog mandata na građanskom području, da zna koje obveze i prava preuzima, kao i ograničenja, da ih dobrovoljno prihvaća, odnosno da će se u poslani i djelovanju postojano odlikovati pravim naukom, svjedočenjem kršćanskog života i odgojiteljskim umijećem kako se ne bi trebalo pristupiti opozivu kanonskog mandata.
- (7) Ispravom kanonskog mandata, sukladno važećim propisima Republike Hrvatske, vjeroučitelju i odgojitelju u vjeri omogućeno je zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi i predškolskoj ustanovi bez natječaja.
- (8) Isprava o kanonskom mandatu jest u određenom smislu jamstvo da je vjeroučitelj i odgojitelj u vjeri *poslanik Crkve*, a *zaposlenik* javne škole ili predškolske ustanove, stoga i dalje ostaje netaknuto načelo da su Katolička Crkva i Država, svaka u svom poretku, neovisne i samostalne.

Posjedovanje isprave

Članak 14.

- (1) Svi kojima je podijeljena isprava o kanonskom mandatu dužni su vjerno obdržavati sve kanonske propise koji se odnose na njihovo poslanje i djelovanje. Isprava o kanonskom mandatu samo za crkveno područje ima učinak dok je Nadbiskup ne opozove.
- (2) Svi kojima je podijeljena isprava o kanonskom mandatu za crkveno i građansko područje istovremeno, osim kanonskih propisa, dužni su vjerno obdržavati odredbe zakonodavstva Republike Hrvatske koje se tiču školskog odgoja i obrazovanja.
- (3) Budući da su vjeroučitelji članovi, sa svim učincima, nastavničkog zbora u osnovnim i srednjim školama, odnosno odgojiteljskog zbora u predškolskim ustanovama, dužni su tijekom posjedovanja *licence* (isprave) vjerno obdržavati sve propise koji se odnose na njihovu službu.
- (4) Isto tako, vjeroučitelji i odgojitelji u vjeri neka obdržavaju crkvene zakone i odredbe u pitanjima sadržaja vjerskog odgoja i obrazovanja; što se ostalog tiče neka obdržavaju odredbe zakonodavstva Republike Hrvatske i neka poštuju stegovne odredbe odgojne ustanove u kojoj djeluju.
- (5) Za vrijeme trajanja kanonskog mandata neka se odgojitelji i vjeroučitelji suzdrže od bilo kakvih aktivnih političkih ili sindikalnih vodećih uloga koje bi mogle prouzročiti neprimjereno ophođenje javnosti prema odgoju u vjeri i vjeronauku u školi, a time i zadaći naviještanja Božje riječi. Ako odgojitelj u vjeri ili vjeroučitelj ipak prihvati vodstvo u političkoj stranci ili u upravi sindikalne organizacije, neka o tome žurno obavijesti Nadbiskupa te zatraži opoziv kanonskog mandata.
- (6) Vjeroučitelji koji se namjeravaju javiti na natječaj za ravnatelja osnovne ili srednje škole ili predškolske ustanove neka za natječaj zatraže *nil obstat* Ureda za vjeronauk u školi. Vjeroučiteljima koji

postanu ravnateljima osnovne ili srednje škole, kao i odgojiteljima u vjeri koji postaju ravnateljima predškolskih ustanova isprava kanonskog mandata stavlja se u mirovanje do povratka u njihovo prvobitno poslanje i djelovanje.

(7) Isprava o kanonskom mandatu za provođenje vjerskog odgoja u vjeri i poučavanje katoličkog vjeronauka u osnovnim i srednjim školama ima učinak dok je Nadbiskup ne opozove.

(8) Obveza je i pravo mjerodavnih vlasti na crkvenom i državnom području, prema vlastitim nadležnostima, bdjeti da se vjeronauk u školi i vjerski odgoj u predškolskim i školskim ustanovama i u sadržajnom i u didaktičko-metodičkom pogledu održava kvalitetno i u skladu s propisima crkvenog i državnog zakonodavstva. U Zagrebačkoj nadbiskupiji tu zadaću neka vrši *Ured za vjeronauk u školi*.

Nadzorna zadaća nadležnog ureda

Članak 15.

(1) Zadaća je nadležnog ureda, u skladu s njegovom mjerodavnošću, nadzirati rad vjernika kojemu je podijeljen kanonski mandat. U vršenju službe nadzora neka se tako postupa da vjernik osjeti primjenu pravednosti u svome vjerničkom životu, u poslanju i djelovanju što ga obavlja *u ime Crkve*.

(2) Zadaću nadzora u redovitim i izvanrednim okolnostima vrši osoba koju odredi predstojnik/voditelj nadležnog ureda.

(3) Ako za to postoje opravdani razlozi, nadzor mogu zajedno obaviti osoba koju odredi nadležni ured i osoba koju odredi mjerodavno ministarstvo ili agencija.

(4) Svi dokazi o provedenom nadzoru i rezultatima neka se vjerno čuvaju u *Osobnom dosjeu*. Isto tako neka se u *Osobni očevidnik* unesu podaci: koji je razlog nadzora (redoviti ili izvanredni nadzor), kada je nadzor proveden, tko ga je proveo, kakav je rezultat nadzora.

(5) Kod postupaka u kojima se, prema mišljenjima nadležnog ureda ili državnog tijela, utvrde teže nepravilnosti, pristupa se razmatranju opoziva mandata.

IV. POSTUPANJE KOD OPOZIVA

Pravo opoziva

Članak 16.

(1) Nadbiskup ima pravo svojim dekretom opozvati kanonski mandat za vršenje određene crkvene službe i zadaće na kanonskom području u Zagrebačkoj nadbiskupiji.

(2) Isto tako Nadbiskup ima pravo svojim dekretom opozvati kanonski mandat za poučavanje katoličkog vjeronauka odnosno vjerskog odgoja na državnom području zbog nedostatka s obzirom na ispravnost naučavanja i s obzirom na osobno ćudoređe. Opoziv mandata nosi sa sobom neposredni gubitak prava na predavanje katoličkog vjeronauka, odnosno vjerskog odgoja.

(3) Služba odgajatelja u vjeri i vjeroučitelja katoličkog vjeronauka u osnovnim i srednjim školama može prestati na temelju vlastitog zahtjeva vjeroučitelja, odnosno odgojitelja u vjeri, te na temelju opravdanih razloga zbog kojih se pokreće postupak opoziva isprave kanonskog mandata.

(4) Postupak o opozivu isprave kanonskog mandata provodi se u skladu s važećim kanonskim propisima.

(5) U pogledu svih sporova o kanonskom mandatu mjerodavna su isključivo kanonskoppravna upravna i sudbena tijela. Neka se zbog toga zalaganjem nadležnog ureda upravo ta odredba nastoji unijeti u svaki konkretni ugovor o radu.

Razlozi opoziva

Članak 17.

(1) Opravdani razlozi za razmatranje opoziva kanonskog mandata su:

1. gubitak pojedinoga nužnog uvjeta (kanonskog i/ili državnog) za dodjelu kanonskog mandata i predavanje katoličkog vjeronauka (usp. čl. 3, st. 1 *Ugovor o pravnim pitanjima*);
2. nutarnje i izvanjsko kidanje veza zajedništva s Crkvom;
3. nesavjesno ispunjavanje obveza, unatoč prethodnom upozorenju, koje su vlastite pojedinim crkvenim službama ili zadaćama, radnopravnom odnosu i dr., čime se nanosi javna šteta vjeronauku u

školi, vjerskom odgoju u predškolskim ustanovama, životu Crkve općenito, službi za koju je mandat dodijeljen;

4. nesudjelovanje, nakon pisane opomene, u trajnom stručnom usavršavanju, programima cjeloživotnog obrazovanja, duhovnim vježbama i obnovama, susretima određenima za izradu pastoralnog plana i programa i sl.;
5. teško kršenje kanonskih propisa koji se odnose na cjelovitost vjere i ćudoređa te poštovanja prema crkvenim pastirima;
6. neprovođenje, nakon pisane opomene, crkvenih ili državnih programa i preventivnih mjera u zaštiti djece i ranjivih osoba;
7. neprovođenje, nakon pisane opomene, ekumenskog načela, interkulturnog i međureligijskog učenja u javnim školama i predškolskim ustanovama;
8. aktivno vodeće političko djelovanje ili vodeće sindikalno djelovanje koje u zajednicu vjernika unosi teški nemir, čuđenje, sablazan, šteti zajedničkoj koristi i dostojanstvu osoba;
9. teško kršenje državnih propisa ili kada je na temelju mjerodavnog zakonodavstva Republike Hrvatske protiv vjernika podnesena kaznena prijava te mu je izrečena mjera zabrane vršenja službe učitelja;
10. kada vjernik, kojemu je povjerena služba, više nije u mogućnosti kvalitetno i ispravno ostvarivati teološko-katehetske, psihološko-pedagoške i didaktičko-metodičke ciljeve.

(2) Kanonski mandat gubi se izricanjem kanonske kaznene mjere koja zabranjuje daljnje vršenje određene naučiteljske službe Crkve te kad se izgubi crkvena služba na temelju koje je bila dobivena isprava kanonskog mandata.

(3) Vjeroučitelju, odgojitelju u vjeri ili drugom pastoralnom poslaniku koji je na dužem bolovanju neka se ne pristupa opozivu kanonskog mandata, osim kod potvrđenoga teškog kršenja kanonskih ili građanskih zakona.

Utvrđivanje činjenica

Članak 18.

(1) Prije opoziva kanonskog mandata neka nadležni ured i Povjerenstvo provedu postupak utvrđivanja činjenica.

(2) Utvrđivanje činjenica neka se provodi na temelju pisane i potpisane dojave određene fizičke ili pravne osobe ili na temelju službenog izvješća nadzorne službe tijela Republike Hrvatske ili nadležnog ureda Nadbiskupskoga duhovnog stola.

(3) Utvrđivanje činjenica Povjerenstvo neka provede na svojim zakonito sazvanim sjednicama, sukladno odredbi čl. 10 ove Upute.

(4) Neka se kandidatu za opoziv kanonskog mandata uvijek dade prikladan rok za pisano očitovanje na uočene nepravilnosti, a koji ne može biti kraći od pet (5) dana. Ako Povjerenstvo smatra potrebnim i korisnim, vjerniku se može dopustiti i da se očituje pred članovima Povjerenstva, o čemu treba sastaviti zapisnik koji mora osobno potpisati.

(5) Nakon isteka roka Povjerenstvo neka pristupi odlučivanju, imajući ispred sebe načelo da se crkvene službe i zadaće vrše u duhovnu svrhu i spasenje duša.

(6) U slučaju da su nepravilnosti takve naravi da se mogu otkloniti, a vjernik popraviti i nadoknaditi štetu ako je ona učinjena, neka se vjerniku dade razuman rok za otklanjanje nepravilnosti. Vjernik je uvijek obvezan dostaviti nadležnom uredu i Povjerenstvu potrebne dokaze o otklonjenim nepravilnostima i nadoknadi štete, ako je ona nastala.

(7) Predsjednik Povjerenstva predložit će Nadbiskupu opoziv kanonskog mandata samo za one vjernike koji su, natpolovičnom većinom svih članova Povjerenstva, dobili negativno mišljenje o daljnjem posjedovanju isprave kanonskog mandata.

(8) U slučaju da neka predložena osoba za opoziv isprave kanonskog mandata, prema sudu Nadbiskupa (usp. kann. 157, 381, § 1), i dalje posjeduje nužne kanonske i/ili državne uvjete zadržava ispravu kanonskog mandata, a spisi pokretanja opoziva neka se arhiviraju u *Osobni dosje*.

Odluka o opozivu

Članak 19.

- (1) Odluku o opozivu kanonskog mandata u pravilu donosi Nadbiskup, osim ako je za to ovlastio generalnog vikara ili biskupskog vikara.
- (2) Odluka o opozivu mora sadržavati sve što je određeno za pojedinačne odluke (usp. kann. 48-58).
- (3) Odluka o opozivu neka se naslovniku i/ili poslodavcu dostavi poštom ili po dostavljaču ili na drugi veoma siguran način (usp. kan. 1509, § 1).
- (4) Činjenica i način priopćenja moraju biti potvrđeni u spisima, odnosno *Osobnom dosjeu* (usp. kan. 1509, § 2).

V. UTOK PROTIV ODLUKE O OPOZIVU

Članak 20.

- (1) Neka se izbjegnu, ako je to moguće, razmirice između *ujernika* koji smatra da je odlukom o opozivu kanonskog mandata oštećen i *donositelja odluke* te neka se nastoji sporazumno pronaći pravično rješenje, tako da se spor na prikladan način predusretne ili izgladi (usp. kan. 1733, § 1).

Članak 21.

- (1) Protiv odluke o opozivu koju je donio Nadbiskup dopušten je utok prema odredbi kann. 1734-1739.
- (2) Utok se podnosi mjerodavnom dikasteriju Rimske kurije, nakon što se izvrši što je propisano u kan. 1734, §§ 1-2.

Članak 22.

- (1) Kada oštećeni želi podnijeti hijerarhijski utok protiv odluke o opozivu koju je donio generalni vikar ili biskupski vikar, izostavlja se prethodni utok kojim se moli opoziv ili ispravak odluke (usp. kan. 1734, § 3, 1°) i utok se upućuje izravno Nadbiskupu. Ako je, ipak, oštećeni utok uputio generalnom ili biskupskom vikaru, on ga odmah mora dostaviti Nadbiskupu.
- (2) Oštećeni može uložiti utok zbog bilo kojega opravdanog razloga. To mogu biti razlozi zakonitosti, bitni razlozi, pretrpljena šteta, pogibelji itd.
- (3) Utok treba uložiti u neprekoračivom roku od petnaest (15) iskoristivih dana. Dani teku od dana priopćenja odluke o opozivu.
- (4) Kad se utok pošalje preporučenim pismom s povratnom potvrdom, datum podnošenja jest datum pečata utisnutog od službene pošte polaska. Kad se utok osobno dostavi na Nadbiskupski duhovni stol datum podnošenja jest datum primitka u protokolu, o čemu kancelar ili bilježnik izdaje potvrdu.
- (5) Utok protiv odluke o opozivu ne obustavlja izvršenje odluke, osim ako Nadbiskup zbog važnog razloga zapovijedi da se izvršenje obustavi, pazeći da spasenje duša ne pretrpi nikakvu štetu.
- (6) Nadbiskup odlučuje o utoku u roku tri mjeseca nakon što primi utok. Kad prođe taj rok, a odgovora nema, pretpostavlja se da je odgovor negativan. Pretpostavljeni negativni odgovor ne oslobađa Nadbiskupa od obveze donošenja odluke, niti od obveze da se nadoknadi šteta (usp. kan. 128) koja je možda nastala.

Članak 23.

- (1) U svakom slučaju, oštećeni uvijek ima pravo koristiti pomoć crkvenog odvjetnika ili zastupnika, izbjegavajući ipak svako beskorisno odugovlačenje.
- (2) Ako oštećeni sam sebi ne postavi odvjetnika ili zastupnika, a postavljanje se smatra prijeko potrebnim, mjerodavna crkvena vlast postaviti će odvjetnika ili zastupnika po službenoj dužnosti.
- (3) Mjerodavna vlast ima ovlast zapovjediti oštećenom da se sam pojavi da bude ispitan.

Članak 24.

Mjerodavna vlast osporavanu odluku o opozivu može, već prema različitim slučajevima, potvrditi, proglasiti ništavom, ukinuti, opozvati, ispraviti, dopuniti, izmijeniti, a može i odlučiti o naknadi štete.

Članak 25.

Na ulagatelju utoka leži obveza podmirenja svih troškova koji proizlaze iz postupka ulaganja utoka.

VI. UČINCI OPOZIVA

Članak 26.

(1) Odluka o dodjeli kanonskog mandata prestaje vrijediti kad je zakonito opozove mjerodavna vlast ili kad prestane zakon radi čije je provedbe odluka donesena (usp. kan. 58, § 1).

(2) Vjernik kojem je opozvan kanonski mandat gubi pravo *u ime Crkve* sudjelovati u službi naučavanja na području Zagrebačke nadbiskupije, odnosno u službi posvećivanja ili surađivati u pastoralnom vodstvu. Opozivom kanonskog mandata ne prestaje obveza i pravo vjernika laika sudjelovati u službi naučavanja i službi posvećivanja, individualno ili zbornu, na temelju sakramenta krštenja, potvrde i ženidbe.

(3) Opoziv isprave kanonskog mandata neka bude obznanjen u župi prebivališta ili boravišta vjernika i u župi pastoralnog rada.

(4) Opoziv kanonskog mandata neka se upiše u župnu knjigu o Stanju duša (*Status animarum*) ili kartoteku.

VII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 27.

(1) Eventualne izmjene i dopune ove Upute mora odobriti Nadbiskup.

(2) Eventualne izmjene i dopune ove Upute može predložiti nadležni ured ili Povjerenstvo.

Članak 28.

Ova Uputa prestaje izričitim ili uključivim opozivom Nadbiskupa ili od njega više vlasti te prestankom zakona radi čijeg je tumačenja i provedbe izdana ova Uputa (usp. kann. 33, § 2; 34, § 3).

Članak 29.

Za sve ono što nije predviđeno ovom Uputom primjenjuju se odredbe općega i krajevnoga kanonskog prava te mjerodavno zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Članak 30.

Tumačenje ove Upute daje Nadbiskup.

Članak 33.

(1) Ova Uputa stupa na snagu danom donošenja.

(2) Uputa će se objaviti u *Službenom vjesniku Zagrebačke nadbiskupije* i na mrežnim stranicama Zagrebačke nadbiskupije.

U Zagrebu, iz Nadbiskupskoga duhovnog stola,
dana 28. siječnja 2023. godine
spomendan svetog Tome Akvinskog, prezbitera i crkvenog naučitelja.
Broj: 124/2023

KANCELAR:

Marko Kovač, v. r.

NADBISKUP:

✠ Josip kardinal Bozanić, v. r.